

På medel från Styrelsen för Svensk Brandforskning - BRANDFORSK - har vid C G Arbetslivskonsult genomförts en studie om människors behov av information vid utrymning. Speciellt har förhållanden i varuhus och hotell uppmärksammats.

Inledningsvis redogörs för olika typer av hotsituationer och katastrofer och de skillnader som finns i informationsbehovet. Vid t ex en våldsam explosion är de flesta människor väl medvetna om att de ska utrymma och behöver inte uppmanas till detta. Vid ett anonymt bombhot i telefon eller vid gasutsläpp föreligger emellertid ett helt annat informationsbehov.

Det andra avsnittet behandlar informationsmottagaren. Här redogörs för den kunskap vi f n har om människans beteende vid bränder och andra hotsituationer. Möjligheten att ta till sig information förändras under stress och livshot. Förmågan att analysera inkommande information försämras, och man tenderar att koncentrera sig på den enklaste uppmaningen. I avsnittet diskuteras även den eventuella förekomsten av panik i hotsituationer.

I det tredje avsnittet presenteras olika metoder att informera allmänheten i situationer som kräver en utrymning. De enklaste och hittills vanligaste metoderna är anonyma alarmsignaler. Dessa har emellertid blivit alltför svaga i konkurrensen med andra ljud som omger oss, och därför uppfattas de inte. På många platser, framför allt i varuhus, har man därför installerat vokala alarmsystem (VAS), dvs en muntligt framförd uppmaning om utrymning som framförs via högtalarsystemet och som är ett i förväg inspelat band eller ett direktmeddelande.

I rapporten diskuteras VAS utifrån språk-, syntax- och grammatisk förståelse, dess anpassning till byggnaden samt dess validitet och reliabilitet. All hittillsvarande forskning ger vid handen, att ett rätt installerat VAS ger en betydligt bättre uppmärksamhetseffekt än en anonym varningssignal under så gott som alla betingelser. I avsnittet redogörs även för allmänhetens och myndigheters behov av lokalradion samt de risker för konflikter som kan uppstå mellan massmedias behov av nyhetsförmedling och myndigheters behov av att lämna information.